

**АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

**УПУТСТВО
ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ИЗВЈЕШТАЈНИХ ОБРАЗАЦА
ЗА ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ**

Бања Лука, децембар 2017. године

САДРЖАЈ

ДИО 1: ОПШТЕ ОДРЕДБЕ	1
1. Структура и правила	1
ДИО 2: УПУТСТВО ЗА ОБРАСЦЕ.....	2
1. Обим и ниво извјештавања о ВИ	2
2. Структура обрасца ВИ	2
3. Дефиниције и општа упутства за потребе извјештавања ВИ.....	2
4. С 26.00 - Образац ограничења ВИ	3
4.1. Упутство за специфичне редове.....	3
5. С 27.00 – Подаци о другој уговорној страни (образац ВИ1)	3
5.1. Упутство за специфичне колоне	3
6. С 28.00 - Изложености у банкарској књизи и у књизи трговања (образац ВИ2)	4
6.1. Упутство за специфичне колоне	4
7. С 29.00 Подаци о изложеностима према појединачним лицима из група повезаних лица (ВИЗ)	10
7.1. Упутство за специфичне колоне	10

На основу члана 179. став 4. Закона о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 04/17), члана 5. став 1. тачка б, члана 22. став 1. тачка ђ. и члана 37. Закона о Агенцији за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 59/13 и 04/17), члана 6. став 1. тачка б. и члана 22. став 4. тачка л. Статута Агенције за банкарство Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 63/17), те члана 22. став 4. Одлуке о великим изложеностима („Службени гласник Републике Српске“ број 89/17), директор Агенције за банкарство Републике Српске д о н о с и

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ ИЗВЈЕШТАЈНИХ ОБРАЗАЦА ЗА ВЕЛИКЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ

ДИО 1: ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

1. Структура и правила

1. Извјештајни оквир за велике изложености (у даљем тексту: ВИ) дефинисан је Одлуком о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске и састоји се од четири обрасца који укључују сљедеће информације:
 - а) ограничења великих изложености (образац ВИ);
 - б) подаци о другој уговорној страни (образац ВИ1);
 - в) изложености у банкарској књизи и књизи трговања (образац ВИ2);
 - г) подаци о изложеностима према појединачним лицима из група повезаних лица (образац ВИ3);
2. Упутство укључује позивање на правни основ, те детаљне информације о подацима који се исказују у сваком појединачном обрасцу.
3. При упућивању на колоне, редове и ћелије образаца, упутство и правила о валидацији слиједи правило означавања из ставова у наставку.
4. У упутству и правилима о валидацији обично се употребљава сљедеће правило: {образац;ред;колона}.
5. У случају валидације у оквиру обрасца при којима се употребљавају само тачке података тог обрасца, биљешкама се не упућује на образац: {ред; колона}.
6. АПС (Вриједност): апсолутна вриједност без предзнака. Сваки износ који утиче на повећање изложености исказује се као позитивна вриједност. Насупрот томе, сваки износ којим се умањује изложеност исказује се као негативна вриједност. Ако негативан предзнак (-) претходи ознаци ставке, за тај износ се врши умањење.

ДИО 2: УПУТСТВО ЗА ОБРАСЦЕ

1. Обим и ниво извјештавања о ВИ

1. За извјештавање информација о великим изложеностима према лицима или групама повезаних лица у складу са чланом 21. Одлуке о великим изложеностима на појединачној основи, банка се користи обрасцима ВИ1, ВИ2 и ВИ3.
2. Исказује се свака велика изложеност дефинисана у складу са чланом 5. Одлуке о великим изложеностима, укључујући велике изложености које се не узимају у обзир везано за придржавање ограничења великих изложености из члана 6. Одлуке о великим изложеностима.
3. Подаци о великим изложеностима и релевантним највећим изложеностима према групама повезаних лица и појединачним лицима које не припадају групи повезаних лица исказују се у обрасцу ВИ2 (у којем се група повезаних лица исказује као једна изложеност).
4. У обрасцу ВИ3 банка исказују податке о изложеностима према појединачним лицима које припадају групама повезаних лица које се исказују у обрасцу ВИ2. Изложеност према појединачним лицима исказана у обрасцу ВИ2 не смије се исказати и у обрасцу ВИ3.

2. Структура обрасца ВИ

5. У колонама обрасца ВИ1 наводе се информације повезане са подацима о појединачним лицима или групама повезаних лица према којима банка има изложеност.
6. У колонама образаца ВИ2 и ВИ3 наводе се сљедеће информације:
 - а) вриједност изложености прије примјене изузетих изложености и прије узимања у обзир техника смањења кредитног ризика, укључујући директну и индиректну изложеност и додатне изложености које произилазе из трансакција гдје постоји изложеност према односној имовини;
 - б) вриједност изложености након примјене изузетих изложености и техника смањења кредитног ризика;
 - в) вриједност изложености након примјене изузетих изложености и након узимања у обзир техника смањења кредитног ризика израчуната за потребе члана 6. став 1. Одлуке о великим изложеностима.

3. Дефиниције и општа упутства за потребе извјештавања ВИ

7. „Изложености“ су дефинисане чланом 3. Одлуке о великим изложеностима и односе се на:
 - а) било коју имовину или ванбилансну ставку у банкарској књизи и у књизи трговања укључујући ставке из члана 11. Одлуке о великим изложеностима, али искључујући ставке на које се примјењује члан 4. став 6. т. 1–4. Одлуке о великим изложеностима;
 - б) „индиректне изложености“ су изложености које се распоређују даваоцу гаранције или издаваоцу колатерала, а не непосредном дужнику у складу са чланом 13. Одлуке о великим изложеностима.

Изложености према групама повезаних лица израчунавају се у складу са чланом 4. став 5. Одлуке о великим изложеностима.

8. Вриједност изложености финансијских деривата из Прилога II Одлуке о израчунавању капитала банака утврђује се у складу са чл. 45., 46. и 47. Одлуке о израчунавању капитала банака.

Вриједност изложености репо трансакције, трансакција позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране, трансакција са дугим роком намирења и маржних кредита може се одредити у складу са дијелом VI Одлуке о израчунавању капитала банака који се односи на технике смањења кредитног ризика.

9. Износи у обрасцима исказују се у 000 КМ на одговарајући датум финансијског извјештавања.
10. Банка је дужна да прве извјештаје у складу са одредбама овог упутства и у складу са одредбама Одлуке о облику и садржају извјештаја које банке достављају Агенцији за банкарство Републике Српске достави Агенцији са финансијским подацима на дан 31.12.2017. године.

4. С 26.00 - Образац ограничења ВИ

4.1. Упутство за специфичне редове

Ред	Правна основа и упутство
010	Износ признатог капитала банке Исказује се износ регулаторног капитала (признати капитал) који представља збир основног и допунског капитала након регулаторних усклађивања, при чему допунски капитал не може бити већи од једне трећине основног капитала.
020	25% од признатог капитала банке Члан 6. став 1. Одлуке о великим изложеностима. Исказује се износ ограничења које се примјењује на друге уговорне стране. Тај износ износи 25% признатог капитала банке.

5. С 27.00 – Подаци о другој уговорној страни (образац ВИ1)

5.1. Упутство за специфичне колоне

Колона	Правна основа и упутство
010 - 070	Подаци о другој уговорној страни: Банке достављају податке о свакој другој уговорној страни за коју се достављају информације у било којем од образаца С 28.00 и С 29.00. Подаци о групи повезаних лица исказују се шифарником који је банка усвојила. У складу са чланом 21. став 1. тачка 1. Одлуке о великим изложеностима, банке достављају податке о другој уговорној страни према којој имају велику изложеност у складу са дефиницијом из члана 5. Одлуке о великим изложеностима.
010	Ознака Ознака је идентификатор реда и мора бити јединствена за сваки ред у обрасцу. Сврха ове колоне је повезати податке о другој уговорној страни у С 27.00 са изложеностима исказанима у С 28.00 и С 29.00. Ова ознака се употребљава досљедно кроз све обрасце. За групу повезаних лица ова ознака представља ознаку групе према шифарнику банке, које су банке дужне доставити Агенцији. За појединачну уговорну страну користи се јединствена ознака на обрасцима С 27.00 и С 28.00.

020	Назив Назив је једнак називу групе увијек када се исказује група повезаних лица. У свим осталим случајевима назив одговара појединачној другој уговорној страни. За групу повезаних лица, назив који се наводи је назив матичног друштва или, у случају када група повезаних лица нема матично друштво, наводи се назив носиоца групе или назив друге уговорне стране.
030	Матични број Идентификациона ознака друге уговорне стране која може бити ЈИБ, матични број или број неког другог идентификационог документа.
040	Сједиште друге уговорне стране У овој колони банка наводи боравиште/сједиште друге уговорне стране у складу са рјешењем о оснивању правног лица, а за физичка лица према потврди о боравишту. За групе повезаних лица, сједиште се не исказује.
050	Сектор друге уговорне стране Свакој другој уговорној страни додјељује се један сектор на основу секторске структуре из извјештаја о секторској структури кредита. За групе повезаних лица, сектор се не исказује.
060	Шифра дјелатности Према класификацији дјелатности Статистике Републике Српске. За групе повезаних лица, шифра дјелатности се не исказује.
070	Врста друге уговорне стране н/а

6. С 28.00 - Изложености у банкарској књижи и у књижи трговања (образац ВИ2)

6.1. Упутство за специфичне колоне

Колона	Правна основа и упутство
010	Ознака За групу повезаних лица ова ознака представља ознаку групе према шифарнику банке. За појединачну уговорну страну користи се јединствена ознака на обрасцима С 27.00 и С 28.00. Ознаке се употребљавају досљедно цијело вријеме.
020	Група или појединац Банка наводи „1" за извјештавање о изложеностима према појединачним лицима или „2" за извјештавање о изложеностима према групи повезаних лица.
030	Трансакције гдје постоји изложеност према односној имовини Члан 4. став 7. Одлуке о великим изложеностима. Када банка има изложености према другој уговорној страни за коју се исказују подаци на основу трансакције у којима постоји изложеност према односној имовини, наводи се еквивалент одговору „Да"; у супротном случају наводи се еквивалент одговору „Не".

040 -180	<p>Иницијалне изложености</p> <p>Чл. 3., 4. и 5. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>У овој групи колона, банка исказује иницијалне изложености директних изложености, индиректне изложености и додатне изложености које произилазе из трансакција у којима постоји изложеност према односној имовини.</p> <p>У складу са чланом 3. Одлуке о великим изложеностима, билансне и ванбилансне ставке употребљавају се без пондера ризика и степена кредитног квалитета. Кредитни фактори конверзије не примјењују се на ванбилансне ставке.</p> <p>Ове колоне садрже иницијалну изложеност, односно вриједност изложености без узимања у обзир вриједносних усклађивања и резервација које се одбијају у колони 210.</p> <p>Дефиниција и израчунавање вриједности изложености наводе се у чл. 3. и 4. Одлуке о великим изложеностима. Вредновање имовине и ванбилансних ставки проводи се у складу са примјењивим рачуноводственим оквиром који се примјењује на банку.</p> <p>Изложености које представљају одбитну ставку од регулаторног капитала, а које нису изложености у складу са чланом 4. став 6. тачка 5. Одлуке о великим изложеностима, укључују се у те колоне. Те се изложености одбијају у колони 200.</p> <p>Изложености из члана 4. став 6. т. од 1. до 4. Одлуке о великим изложеностима не укључују се у те колоне.</p> <p>Иницијалне изложености укључују све ставке имовине и ванбилансне ставке у складу са чланом 11. Одлуке о великим изложеностима. Изузеци се одбијају за потребе члана 6. став 1. у колони 320.</p> <p>Укључују се изложености из банкарске књиге и књиге трговања.</p>
040	<p>Укупна иницијална изложеност</p> <p>Банка исказује збир директних изложености и индиректних изложености те додатне изложености које произилазе из изложености трансакцијама у којима постоји изложеност према односној имовини.</p>
050	<p>Од чега: у статусу неизмирења обавеза</p> <p>Члан 61. Одлуке о израчунавању капитала банака.</p> <p>Банка исказује онај дио укупне иницијалне изложености који је једнак изложеностима са статусом неизмирења обавеза.</p>
060 - 110	<p>Директне изложености</p> <p>Директне изложености значе изложености према непосредном дужнику.</p>
060	<p>Дужнички инструменти</p> <p>Дужнички инструменти укључују дужничке хартије од вриједности, кредите и авансе.</p> <p>Инструменти укључени у овој колони су они који испуњавају услове за „кредите са иницијалним доспијећем до и укључујући једну годину/изнад једне године и до и укључујући пет година/изнад пет година“, или за „хартије од вриједности осим акција“.</p> <p>Репо трансакције, трансакције позајмљивања хартија од вриједности или робе другој уговорној страни или од друге уговорне стране (трансакције финансирања хартија од вриједности) и маржни кредити укључују се у овој колони.</p>

070	Власнички инструменти Инструменти укључени у овој колони су они који испуњавају услове за „Акције и остала учешћа" или за „Акције/учешћа у новчаним фондовима".
080	Финансијски деривати Члан 2. тачка 44. и Прилог II Одлуке о израчунавању капитала банака. Инструменти који се исказују у овој колони укључују финансијске деривате из Прилога II Одлуке о израчунавању капитала банака и трансакције са дугим роком намирења из члана 2. тачка 44. Одлуке о израчунавању капитала банака.
090 110	- Ванбилансне ставке Прилог I Одлуке о израчунавању капитала банака. Вриједност која се исказује у овим колонама је књиговодствена вриједност прије сваког умањења за резерве по губицима за ванбилансне ставке и без примјене фактора конверзије.
090	Преузете обавезе по кредитима Прилог I тачка 1. подтачка 2. и 7. тачка 2. подтачка 2. под 2., тачка 3. подтачка 2. под 1. и тачка 4. подтачка 1. Одлуке о израчунавању капитала банака. Преузете обавезе по кредитима су чврсте обавезе пружања кредита под претходно дефинисаним условима осим оних који су деривати јер се оне могу намирити у нето готовинском износу или испоруком или издавањем другог финансијског инструмента.
100	Финансијска гаранција Прилог I, тачка 1. подтачка 1. и 5. Одлуке о израчунавању капитала банака. Финансијске гаранције су уговори према којима су издаваоци дужни извршити одређена плаћања како би имаоцу надокнадили губитак који је настао због тога што одређени дужник није извршио плаћање по доспијећу у складу са иницијално уговореним условима или измијењеним условима дужничког инструмента.
110	Остале преузете обавезе Остале преузете обавезе су ставке из Прилога I Одлуке о израчунавању капитала банака које нису укључене у претходне категорије.

120 -180	Инди­ректне из­ло­же­но­сти Члан 13. Одлуке о великим из­ло­же­но­сти­ма. У складу са чланом 13. Одлуке о великим из­ло­же­но­сти­ма, банка може користити методу замјене ако за из­ло­же­но­ст према клијенту гарантује треће лице, или ако је она обезбијеђена колатералом који је издала трећа страна. У овој групи колона банка ис­ка­зу­је износе директних из­ло­же­но­сти које се прераспоређују издаваоцу гаранције или издаваоцу колатерала под условом да би њему био додијељен једнак или нижи пондер ризика од пондера ризика који би био примијењен на трећу страну у складу са дијелом IV Одлуке о израчунавању капитала. Директна из­ло­же­но­ст одбија се од из­ло­же­но­сти према иницијалном дужнику из колоне „Признате технике смањења кредитног ризика“. Инди­ректна из­ло­же­но­ст повећава из­ло­же­но­ст према издаваоцу гаранције или издаваоцу колатерала помоћу методе замјене. То се примјењује и на гаранције дана унутар групе повезаних лица. Банка ис­ка­зу­је иницијални износ инди­ректних из­ло­же­но­сти у колони која одговара врсти директне из­ло­же­но­сти која је обезбијеђена гаранцијом или колатералом као на примјер када је директна из­ло­же­но­ст обезбијеђена гаранцијом дужнички инструмент, износ „инди­ректне из­ло­же­но­сти“ који се додјељује издаваоцу гаранције ис­ка­зу­је се у колони „Дужнички инструменти“.
120	Дужнички инструменти Видјети колону 060.
130	Власнички инструменти Видјети колону 070.
140	Финансијски деривати Видјети колону 080.
150 - 170	- Ванбилансне ставке Вриједност која се ис­ка­зу­је у овим колонама је књи­го­вод­ствена вриједност прије сваког умањења за резерве по губицима за ванбилансне ставке и без примјене фактора конверзије.
150	Преузете обавезе по кредитима Видјети колону 090.
160	Финансијска гаранција Видјети колону 100.
170	Остале преузете обавезе Видјети колону 110.
180	Додатне из­ло­же­но­сти које произилазе из трансакција гдје постоји из­ло­же­но­ст према односној имовини Члан 4. став 7. Одлуке о великим из­ло­же­но­сти­ма. Додатне из­ло­же­но­сти које произилазе из трансакција гдје постоји из­ло­же­но­ст према односној имовини.
190	(-) Вриједносна усклађивања и резервисања Члан 5. став 3. и члан 44. Одлуке о израчунавању капитала банака. Вриједносна усклађења и резерве за бруто из­ло­же­но­ст из колоне 040 ис­ка­зу­ју се у овој колони.

200	<p>(-) Изложености које представљају одбитну ставку од регулаторног капитала</p> <p>Члан 4. став 6. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Исказују се изложености које представљају одбитну ставку од регулаторног капитала, а које се укључују у различите колоне. Укупне иницијалне изложености.</p>
210 230	<p>- Вриједност изложености прије примјене изузећа и техника смањења кредитног ризика</p> <p>Члан 21. став 1. тачка 2. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Банка исказују вриједност изложености прије узимања у обзир учинка смањења кредитног ризика, ако је то примјењиво.</p>
210	<p>Укупно</p> <p>Вриједност изложености која се треба исказати у овој колони је износ који се употребљава за утврђивање је ли изложеност велика изложеност у складу са дефиницијом из члана 5. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>То укључује иницијалну изложеност након што се одузму вриједносна усклађивања и резервације и износ изложености које представљају одбитну ставку од регулаторног капитала.</p>
220	<p>Од чега: банкарска књига</p> <p>Износ банкарске књиге из укупне изложености прије примјене изузећа и техника смањења кредитног ризика.</p>
230	<p>% признатог капитала</p> <p>Члан 2. став 1. тачка 5. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Износ који се исказује представља постотак вриједности изложености прије примјене изузећа и техника смањења кредитног ризика повезаног са признатим капиталом банке, како је дефинисано у члану 2. став 5. Одлуке о великим изложеностима.</p>
240 310	<p>- (-) Признате технике смањења кредитног ризика (CRM технике)</p> <p>Чл. 10., 12. и 13. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Технике смањења кредитног ризика како су дефинисане у члану 2. тачка 29. Одлуке о израчунавању капитала банака.</p> <p>За потребе овог извјештавања, технике смањења кредитног ризика из дијела VI Одлуке о израчунавању капитала банака употребљавају се у складу са члановима 12. и 13. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Технике CRM-а могу имати два различита учинка у режиму ВИ: учинак замјене; материјална кредитна заштита осим учинка замјене.</p>
240 290	<p>- (-) Ефекат замјене признатих техника смањења кредитног ризика</p> <p>Члан 13. Одлуке о великим изложеностима.</p> <p>Износ материјалне и нематеријалне кредитне заштите који се исказује у овим колонама одговара изложеностима за које гарантује треће лице или које су обезбијеђене колатералом које је издало треће лице, ако банка одлучи третирати ту изложеност као изложеност према издаваоцу гаранције или издаваоцу колатерала.</p>
240	<p>(-) Дужнички инструменти</p> <p>Видјети колону 060.</p>

250	(-) Власнички инструменти Видјети колону 070.
260	(-) Финансијски деривати Видјети колону 080.
270 290	(-) Ванбилансне ставке Вриједност која се исказује у овим колонама је вриједност без примјене фактора конверзије.
270	(-) Преузете обавезе по кредитима Видјети колону 090.
280	(-) Финансијска гаранција Видјети колону 100.
290	(-) Остале преузете обавезе Видјети колону 110.
300	(-) Материјална кредитна заштита осим ефекта замјене Члан 12. Одлуке о великим изложеностима. Банка исказује износе материјалне кредитне заштите, како је дефинисана у члану 2. тачка 30. Одлуке о израчунавању капитала банака који се одбијају од вриједности изложености због примјене члана 12. Одлуке о великим изложеностима.
310	(-) Некретнина н/а
320	(-) Изузети износи Члан 11. Одлуке о великим изложеностима. Банка исказују износе изузете из режима великих изложености.
330 350	- Вриједност изложености након примјене изузећа и техника смањења кредитног ризика Члан 21. став 1. тачка 4. Одлуке о великим изложеностима. Банка исказује вриједност изложености након узимања у обзир учинка изузећа и примјене техника смањења кредитног ризика израчунату за потребе члана 6. став 1. Одлуке о великим изложеностима.
330	Укупно У овој колони се укључује износ који треба узети у обзир ради усклађивања са ограничењем великих изложености из члана 6. Одлуке о великим изложеностима.
340	Од чега: банкарска књига Банка исказује укупну изложеност након примјене изузећа и након узимања у обзир учинка техника смањења кредитног ризика који припада банкарској књизи.
350	% признатог капитала Банка исказује постотак вриједности изложености након примјене изузећа и техника смањења кредитног ризика повезаних са признатим капиталом банке како је дефинисан у члану 2. став 5. Одлуке о великим изложеностима.

7. С 29.00 Подаци о изложеностима према појединачним лицима из група повезаних лица (ВИЗ)

7.1. Упутство за специфичне колоне

Колона	Правна основа и упутство
010 - 360	У обрасцу ВИЗ банка исказује податке о појединачним лицима који припадају групама повезаних лица који су укључени у редовима обрасца ВИ2.
010	Ознака Колоне 010 и 020 сложени су идентификатор реда и заједно морају бити јединствени за сваки ред у обрасцу. Исказује се ознака појединачне друге уговорне стране која припада групама повезаних лица.
020	Ознака групе Колоне 010 и 020 сложени су идентификатор реда и заједно морају бити јединствени за сваки ред у обрасцу. Ознака која се исказује је ознака која се употребљава за извјештавање о изложеностима групи повезаних лица у С 28.00 (ВИ2). Ако лице припада у неколико група повезаних лица, она се исказује као члан свих група повезаних лица.
030	Трансакције гдје постоји изложеност према односној имовини Видјети колону 030 обрасца ВИ2.
040	Врста повезаности Врста повезаности између појединачног лица и групе повезаних лица означава се помоћу: „а" у смислу члана 2. тачка 24. Закона о банкама Републике Српске (контрола); или „б" у смислу члана 2. тачка 24. Закона о банкама Републике Српске (међуповезаност).
050 - 360	Када се финансијски инструменти из обрасца ВИ2 пружају цијелој групи повезаних лица они се распоређују појединачним другим уговорним странама у обрасцу ВИЗ. Остала упутства једнака су онима за образац ВИ2.

Број: Д-12/17

Дана, 18.12.2017. год.

Директор

Раде Растока